

ELIZA IN ZYNE KRANKHEID
VAN JOAS BEZOGT VOOR-
SPELT HEM DE ZEGE.

II KONING. XIII: 14-19. *

Eliza nu was krank geweest van zyne krankheid, van de welke hy sterf: ende Joas de Koning Israëls was tot hem afgekomen, ende hadde geweent over zyn aangezichte, ende gezeid; Myn vader, myn vader, Wagen Israëls, ende zyne ruiteren. Ende Eliza zeide tot hem; Neemt eenen boge, ende pylen: ende hy nam tot zig eenen boge, ende pylen. Ende hy zeide tot den Koning Israëls; Legt uwe hand aan den boge: ende hy leide zyne hand [daar aan:] ende Eliza leide zyne handen op des Konings handen. Ende hy zeide; Doet de venster op tegen het Oosten: ende hy deedze op: Doe zeide Eliza; Schiet: ende hy schoot: ende hy zeide; Het is een pyl der verlossinge des HEEREN, ende een pyl der verlossinge tegens de Syriërs; want gy zult de Syriërs slaan in Aphek tot verdoens toe. Daar na zeide hy; Neemt de pylen: ende hy namze: Doe zeide hy tot den Koning Israëls; Slaat tegen de aarde: ende hy sloeg driemaal; daar na stond hy stille. Doe werd de man Gods zeer toornig op hem, ende zeide; Gy zoud vyf ofte zesmaal geslagen hebben; dan zoud gy de Syriërs tot verdoens toe geslagen hebben: dog nu zult gy de Syriërs driemaal slaan.

INLEIDING. **W**Anneer een Kaarse naby den uitgang is, ziet men haar somtyds een flikkering geven, ruim zo helder, als ooit voorheenen.

Dit

* Confer Cl. Marckii Scripturariam Exercitationem XIV. ad h. l. inprimis ad vers. 19.

Dit kan onze aandacht hoger opvoeren.

Kaarsen of *Lampen* zyn in de H. Schrift bequame zinnebeelden van Profeten en Leeraaren: welke met de olie des Geests doortrokken en door het vuur van Jesus liefde ontstoken zig zelve verteeren; om andere met hun licht te dienen en te schynen in den nagt der wereld.

Deze ziet men meermaals op het einde van hun leven, wanneer hun licht op aarde zal worden uitgedoofd, zulke heldere stralen uitschieten; en men hoord hen zulke galmen slaan; die een zonderlinge bewerking des H. Geests aanduiden.

Jakob, Moses, David en de Heere Jesus zelve geven hier van doorstralende bewyzen.

Van alle welke wy aanstonds onze aandacht overwenden tot den Profet Eliza. Deze hadde zig lang vertoond in 't midden van Israël als een brandende Lampe, gedrenkt met een dubbelde mate van Elias Geest en door een heilig vuur ontstoken: zyne stralen hadden een geruimen tyd in en buiten het land Kanaän geglinsterd. Nu hy naby is aan den uitgang en dodelyk krank, wil hy egter niet scheiden, zonder een laatste flikkering van zig te geven: daar hy zyne handen op Joas handen legt, en hem den weg aanwyft, om de Syriërs te slaan tot heil van Israël.

Laatst hebbenwe vernomen; hoe Eliza, naar Gods wille, Hazaël ten Koning van Syrië en Jehu tot Koning van Israël aanstelde; om Gods wraak over het avvallig Israël en Achabs huis uit te voeren: kap. 8 en 9. De byzonderheden hier van worden ons kap. 9 en 10 in de vervulling verhaalt: vooral met betrekkinge op Kap. 10: 36. Jehu, die 28 jaaren regeerde.

De H. Schryver laat hier op volgen, welk een hervorming de Koning Joas in Juda hebbe aangerigt: kap. 11, en 12.

En keerd na dit vertoog, kap. 13. weder tot het Koninkryk van de X. stammen Israëls.

Daar Joahas, de zoon van Jehu, 17 jaren over regeert en van Hazaël geweldig gedrukt word. vers. 1-9.

Na hem regeert zyn zoon Joas 16 jaaren: wiens leven en sterven beknopt vertoon worden: vers. 10-13.

Tot een merkwaardig Aanhangfel van Joas historie, word ons een byzonder voorval van hem met den kranken Eliza opgegeeven: wiens voorzegging en dood met de gevolgen daar van verhaald worden: vers. 14-25.

VERDEE-
LING.

Nu bepalenwe ons tot twee byzonderheden.

I. Het teder bezoek, 't welk de kranke Eliza vanden Koning Joas ontfangt. vers. 14.

II. Zyne voorspelling, aangaande het slaan der Syriërs, door tekenen en woorden aan Joas geopend. vers. 15-19.

VERKLA-
RING VAN
het I. DEEL.

De gelegenheid tot dit bezoek word verhaald, vs. 14. *Eliza nu was krank geweest van zyne krankheid; van welke hy stierf.* Het schynt hier uit sommigen toe; dat Eliza een eigene quaal hadde, hier *zyne krankheid* genoemd,

Schmid.

omdat hy daar mede dikmaals bezogt wierde, en die in zyne dood eindigde. Tenzy men liever denke, dat hier een heimelyke tegenstelling zy tusschen Elia en Eliza: de Eerste hadde gene krankheid ter dood, want hy wierde levendig opgenomen: maar de Twede wierde met een krankheid bezogt, die voor zyn lichchaam dodelyk was. Van welke zyne krankheid en het afsterven daar op gevolgd, wy by de volgende stoffe iet naders hopen te spreken.

Maar eer hy sterft, wil hy gaarn nog iet goeds voor Israël verrigten, waar toe hem een gevoegzame aanleiding, in de Voorzienigheid, wierde gegeeven door het bezoek van Joas. *En Joas, de Koning Israëls, was tot hem afgekomen: enz.*

Joas was de zoon van Joahas, en de zoons zoon van Jehu,

Jehu, hier *de Koning van Israël* genoemd, om hem van zynen naamgenoot Joas, dien godvrugtigen Koning van Juda te onderscheiden: van wien deze Joas in aart zeer verschilde, als zynde in den grond een godloos Vorst, een vyand van God en het ryk van Juda. vers. 11, 12.

Deze quam tot hem af, mogelyk uit zyn verheven paleis tot den kranken Eliza, die zig waarfchynlyk te Samaria ophield: tonende Joas daar in zyne vernedering en hoogagting voor den Profeet. Welk bezoek misfchien is ingevallen, by het leven van zynen vader Joahas, en niet lang na de aanvaarding van zyne heerschappye. ziet vs. 4, 5.

Joas tot hem afkomende, *weende over zyn aangezichte*. Men zoude hier uit mogen giffen; dat Joas den Profeet zo krank vindende, hem hebbe gekuft, en zyn aangezigt met zyne traanen besproeid: uit aanmerkinge van de groote waardye van dien Man, die zo veel goeds aan het ryk van Israël hadde toegebracht; en van het gevaar, dat hem en zyn volk van wegen de Syriërs nu drukte en dreigde.

De droefheid van zyn herte drukt hy nader uit met deze tale: *myn vader, myn vader, wagen Israëls en zyne ruiteren!* Hy bediend zig van dezelve uitdrukkinge, welke Eliza gebruikte, op het aanschouwen van Elias Kap. 2: 12. hemelvaart: en dewyl de zin daar van by die stoffe is Eliap. 376. ingezien; merkenwe nu met een woord aan:

Dat hy Eliza *zynen vader* noeme, in dien zelven zin, als van Joram gezien is kap. 6: 21. niet alleen volgens de gewoonte van die tyden, waar in de Profeeten als *vaders* gecert wierden; niet alleen wegens zyne agtbaarheid en gryze ervarenheid; maar ook omdat hy zig als een *vader* omtrent zyne Voorzaten en hem zelven gedragen hadde.

Hy herhaalt die aanspraak, zeggende: *myn vader, myn vader*: om de heftige aandoeningen van droefheid,

liefdens-agtinge en diergelyke togten te levendiger uit te beelden; die Eliza in een dubbelde betrekkinge als *zynen vader* agtte, met opzigte op zyn perfoon en op zyn ryk.

Hierom voegd hy 'er by: *wagen Israëls en zyne ruiteren*. Een gewone spreekwyze by de Hebreuwen; om hier mede de hooge waardy van zulk een perfoon uit te drukken, die als de vastigheid van den Staat en de schrik der vyanden is: hier te regt op Eliza toegepast; omdat in zyne lessen, gebeden en bedryven meer steunsel voor het Land was; dan in de geweldigste krygshairen, thans in Israël tot een klein getal vermindert.

vers. 7.

Vraagt men in welk een gesteltheit Joas deze woorden al weenende voortbragt? Wy denken 1. In een ziel-treffende droefheid, beklagende zig en Israël, welke eerlang met Eliza hunnen Raadsman en Redder stonden te verliezen. Daar ligt die Held, die een smagtend leger met water in de woestyne verzorgen konde, zyne vyanden verblinden, en raad schaffen daar alle menschelyke raad uit hadde. Die grote Man, meer dan de tienduizenden van Israël, ligt krank te bedde. O! hoe wil het nu met Israël gaan, als de Syriërs tegen een weerloozen hoop opkoomen, en alles te vuur en te zwaarde dreigen te verwoesten! 2. Maar ook uit hy deze klagte met een ingewikkelde zugt; dat dog die Vader tot het einde van zyn leven niet op-houde hem en Israël met zynen raad en hulpe te ondersteunen.

Egter behoeft men hierom met Jofesus niet te stellen; dat deze Joas waarlyk een godvrugtig Vorst geweest zy: het tegendeel blykt uit vers. 11. Ook weetenwe dat godloze Vorsten somtyds de Gezanten van God en de godvrugtige eeren: is het niet eigentlyk uit liefde tot de deugd, het is ten minsten om het verwyrt van hun gewisse te ontgaan; of om des volks wille,
of

of om het goede, dat zy van hen hoopen te erlangen, ten dage der benauwtheid: waar van ons voorheenen kap. 3: 12, 13. foortgelyke voorbeelden voorquamen, in Joram en 6: 21. 8: 8. Benhadad.

Egter mogen wy 'er wel uit leeren; godvrugtige in hunne krankheden te bezoeken; om van hen een nuttig onderwys voor hun affcheid te ontfangen; en over hunnen uitgang te weenen, dewyl het afsterven van voorbeeldige godvrugtigen meermaals een voorbode is van nakende onheilen. * vers. 20.

Eliza geraakt door de tederheid van Joas, vooral door den H. Geest opgewekt, wil van hem niet scheiden, zonder hem eerst met een goeden raad te dienen en door heilzame beloften te ondersteunen: eensdeels door gepaste *Tekenen*; anderdeels door duidelyke *Woorden* aan hem geopend. II. DEEL.

De Eerste onderhandeling van Eliza met Joas word beschreeven vers. 15-17. en behelst onderscheidene byzonderheden.

Waar van de eerste gemeld word vers. 15. *En Eliza zeide tot hem: neem een boge en pylen.* Gelyk het zwaard van ouds diende, om den vyand van naby te verwonden; zo dienden de boge en pylen om hem van verre te treffen: zulk een boge met genoegzame pylen wil de Profheet, dat de Koning neme of zig brengen late. Psalm. 45: 4-6.

En hy, de Koning, nam tot zig een boge en pylen: gehoorzamende aanstonds aan de stemme van den Profheet, dien hy zo even als zynen vader hadde geëert.

N n n 3

Dit

* Exempla quædam citantur a *Wolphia, P. Martyris* continuatore in comment. ad h. l. p. 305. b. Inprimis ultimum notandum est: „Ferunt Metellum Macedonicum, cum ad eum de morte Scipionis Aphricani allatum esset, quamvis ipsi cum eo privatæ inimicitia essent, tamen in foro exclamasse: Concurrite cives, urbis vestrae mœnia corruerunt.„ Multa alia possent addi, si necesse foret.

Dit verrigt zynde volgde het tweede bevel: vers. 16.

En hy zeide tot den Koning Israëls: leg uwe hand aan den boge: eigentlyk: doe uwe hand ryden op den boge: 't wil zeggen; dat hy den boge hadde te spannen, en een pyl daar op te leggen.

Kanttek.
Polus.

De Koning betoont wederom zyne kinderlyke gehoorzaamheid. *En hy leide zyne hand [daar aan.]*

En Eliza leide zyne handen op des Konings handen: als of het ware, om hem te zegenen, volgens een aloude gewoonte; of om hem te onderwyzen, te bestieren en in alles de behulpzame hand te bieden.

De Profeet vervolgt vers. 17. *En hy zeide, of tot den Koning, of iemand der omstanderen, doe het venster op tegen het Oosten, naar de Jordane.*

Zo gezegt, zo gedaan: En hy deed het op.

Doe zeide Eliza: schiet, namentlyk een pyl uit den boge door het geopend venster naar het Oosten.

't Gevolg was wederom: *En hy schoot.* In al het welke de Koning Joas zyne gehoorzaamheid aan het woord van den Profeet betoonde: ten bewyze dat hy hem niet alleen als zynen vader eerde, maar ook in dezen gansch handél iet Goddelyks opmerkte.

Dit zal de Profeet zelve hem duidelyk verklaren: *En hy zeide: Het is een pyl der verlossinge des HEEREN en een pyl der verlossinge tegen de Syriërs. enz.* De zin is, gelyk de Onze wel opmerken. „Deze pyl zy een teken, om u te verzekeren, dat God u de overwinning over uwe vyanden geven zal en uw volk van hun geweld bevryden.„ Hoe zwaar ook de verdrukkingen van de Syriërs waren; zoude egter de HEERE hen de verlossing gebieden met een magtige hand.

Kanttek.

vs. 3, 4, 7.

Want, zo voegt Eliza 'er by, gy zult de Syriërs slaan in Aphek tot verdoens toe: 't welk onderscheidentlyk kan

Polus.

Kanttek.

worden begrepen: of, gy zult de Syriërs slaan geweldig, tot verdoens toe: of wil men Aphek hier nemen voor

voor een Stad, waar van fomtyds gewaagd word in de Marck.
 H. Schrift, kan de zin deze zyn; gy zult de Syriërs p. 756.
 slaan omtrent Aphek enz. of gy zult hen slaan tot ver- Reland.
 doens toe, gelykze voorheenen by Aphek geslagen zyn. 1 Kon. 20:
 Althans de Profeet belooft aan Joas een geheele neder- 26, 29, 30.
 lage van het heir der Syriërs.

En hier van was hem de gefchoten pyl een Teken en
 Zegel; zeer gepaft indien men lette op deze byzon-
 derheden.

1. *Moefte Joas den boge en pylen in de hand nemen, en
 zyne hand 'er aan leggen:* het toonde hem, hoe hy de
 wapenen in de hand hadde te nemen, niet alleen tot
 zyne verdediging, maar ook om zyne vyanden van
 verre te treffen.

2. *Leide Eliza zyne handen op des Konings handen:* het
 wees hem aan, hoe hy Gods zegen, beftier en hulp in
 dezen kryg zoude ondervinden; Die zyne handen ten Ps. 18: 35.
 ftryde en zyne vingeren ten oorloge zoude onderwyzen: en 144: 1.
 waar door zyn boge in ftyvigheid zoude blyven en de Gen. 49: 24.
 armen zyner handen gesterkt worden door de handen
 van den Magtigen Jakobs.

3. *De opening van het venster tegen het Oosten;* toonde
 hem het land, daar de kryg zoude gevoert worden, na-
 mentlyk Syrië, of het over-Jordaanse land van Israëel,
 thans van de Syriërs overwonnen. Kap. 10: 33.

4. *Het fchieten van den pyl zelve,* beduidde hem den
 gelukkigen aanvang van dezen kryg, door het verdelgen
 van het heir der Syriërs by Aphek, 't welk door zyne
 fcherpe pylen getroffen onder hem vallen zoude. Pf. 45: 6.

Zo behaagde het meermaalen den HEERE door uit-
 wendige tekenen en zinnebeelden zyne verborgenheden
 te openbaren; om de aandagtige en gelovige bespiege-
 lingen daar omtrent te meer op te wekken: en dat niet Rigt. 6.
 alleen tot onderwys van de godvrugtige, maar zelve en 7. &c.
 van de godloze: waar van wy onder andere een voor-
 beeld

1 KON. II: de heerschappy over de X. Stammen door een teken en
29-31. verklarende woorden voorfpede.

Schoonwe nu de Vervulling hier van niet met duidelyke woorden vinden aangetekend; heeft men egter daar aan niet te twyffelen: tenzy men liever dagte, dat het vervolg een nadere uitbreiding van dit eerste teken zy.

Immers op deze eerste onderhandeling volgde een Tweede met den Koning Joas, die ons gemeld word vers. 18, 19.

Daarna zeide hy, namentlyk Eliza, neem de pylen. vers. 18. Hy spreekt nu niet van een *boge*, gelyk voorheenen, maar alleen van de *pylen*, die hem na het schieten waren overgebleeven. Deze wil Eliza, dat Joas in de hand *neme*. Die zig wederom onderwerpelyk gedraagt: *en hy nam die*.

Hier op volgde een nieuw bevel van den Profeet. *Doe zeide hy tot den Koning Israëls: Sla tegen de aarde.* Dewyl hier niet het minste gewag word gemaakt van een *boge* of *schieten*; mogenwe daar uit veilig besluiten; dat aan Joas alleen belaft worde, met die pylen *de aarde te slaan*, of die met kragt op de aarde te werpen; niet alle teffens, maar, zo het schynt, den eenen na den anderen; en wel, 't geen hier vooral moet opgemerkt worden, met een ingewikkeld bevel; om met dit *slaan* zo lang aan te houden, als het getal der pylen toereikte; of ter tyd, hy door des Profeeten woord daar in gesteuut wierde. Dit slaan nu moest geschieden *tegen de aarde*, waar op hy stond, welke of schoon tot het land van Israëel behoorende, hier egter begrepen moet worden, als een zinnebeeld van een vyandig land, althans nu onder de magt der Syriërs.

Marck.
p. 758.

Hoedanig een verborgenheid hier in opgesloten lag, is uit het voorgaande en volgende ligtelyk af te nemen: namentlyk, dat de oorlog tegen de Syriërs niet alleen
een

een gelukkigen aanvang zoude hebben, in het verdelgen van hun heir by Aphek, door het eerste teken vertoond; maar ook een voorspoedigen voortgang: zullende hy de Syriërs in en buiten het land van Iiraël zo dikwils slaan, als hy de aarde voor zyne voeten sloeg; totdatze als flyk der aarde onder zyne voeten vertreden waren; byaldien hy zynen pligt getrouw en wakker waarnam.

Joas toonde ook, dat hy den zin wel begreep; want hy begon volvaardig, dog eindigde flauwlyk. *En hy sloeg driemaal: daar na stond hy stille.* Hy slaat de aarde tot *driemaal* toe, waarfchynlyk met drie pylen na elkandere: en schoon hy buiten twyffel meer pylen hadde, of ten minsten kragt genoeg om met slaan aan te houden, hield hy egter op van slaan en *stond stille*; zonder het verbod des Profeets af te wagten.

De Rede, waarom hy nu ophield van slaan, daar hy tot nog toe volvaardig des Profeets woord gedaan hadde, kan men niet zeker bepaalen: het kan voortgekomen zyn uit onoplettenheid op het bevel des Profeets en des HEEREN wille in dezen; of uit traagheid, om in een werk aan te houden; 't geen hem van weinig aanbelang toefcheen; of uit een foorte van ongelove, of bygelove, als of in het *driemaal slaan* enig geheim ftak. Althans, hy maakt zig hier aan een misflag en nalatigheid fchuldig, gelyk de Onze wel opgemerkt hebben. Kanttek.

Dit mag men nader besluiten uit de heftige aandoe-ninge van Eliza hier over; gemeld vers. 19. *Doe werd de Man Gods zeer toornig op hem.* enz. Schoon de naam van den *Man Gods*, zeer gemeen is aan de Profeeten, en meermalen aan Eliza gegeven, is die egter hier van een byzonderen naadruk; om aan te wyzen, dat Eliza in al het voorgaande en volgende zig gedragen hebbe, als een Man van God gefelt, om zynen zin te verkla-

ren. Des men hier uit afnemen mag; dat de *heftige toorn*, aan hem toegeschreeven, niet als een zondige oplopenheid moete begreepen worden; maar als een heilige toorn en beweging des gemoeds tegen Joas ontstoken; omdat die door zyne agteloosheid de belangen van Israël zo schandelyk verwaarloosde.

Dit blykt uit zyne bestraffende tale: want hy *zeide: Gy zoud vyf of zesmaal geslagen hebben; Dan zoud gy de Syriërs tot verdoens toe geslagen hebben: dog nu zult gy de Syriërs driemaal slaan.*

Hoe men ook de woorden vertale; dit blykt 'er uit, dat Joas meer dan driemaal hadde moeten slaan, namentlyk *vyf of zes maal*: want schoon Eliza hem zulks niet duidelyk bevolen hadde, om redenen best aan hem bekend; was het egter des Konings pligt geweest zo dikwils te slaan, als hy pylen hadde, of ter tyd de Profeet hem daar in verhinderde: te meer, omdat hy door het *driemaal slaan* reeds betuigde te erkennen, dat de slagen moesten worden herhaalt.

De Vrugt, welke hier aan zoude zyn vastgehecht geweest, toond Eliza: *dan zoud gy de Syriërs tot verdoens toe geslagen hebben*, en hen geheel uitgeroeit en vertreeden, als slyk der aarde. Zodat dit *verdoen der Syriërs*, schynt te moeten onderscheiden worden van het gemelde vs. 17. dat zag op de verdelginge van hun heir by Aphek: dit op eene geheele uitroejinge van hunne heerschappye: schoon Andere deze tweede onderhandeling aanmerken, als een nadere uitbreiding van de eerste.

Maar dewyl Joas zo schandelyk in dit slaan hadde vertraagt, zoude hy ook zulk een grote en volkomene zegen derven: immers de Profeet vervolgt: *Dog nu zult gy de Syriërs driemaal slaan*: dat is, *nu* gy maar driemaal met de pylen tegen de aarde geslagen hebt, zult gy ook de Syriërs maar driemaal slaan; en dus wel hunne magt

magt breeken, egter niet uitroeyen. Het was dan wel een groot heil, 't geen de HEERE door de hand van Joas zoude uitwerken, als zynde die beloofde Verlofer: egter zoude die verlossing veel grooter en volkomener geweest zyn; byaldien hy zelve niet in zyne pligts betragtinge hadde vertraagt.

vers. 5.

En deze was de Rede van dien heftigen toorne in den Profet, dien grooten liefhebber van Gods en Israëls heil; dat Joas door zyne flordige agteloosheid, uit welk een beginfel die ook voortgekomen zy, zulk een zegen hadde verhindert.

Waar uit men afnemen mag; dat in sommige gevallen zonden van nalatigheid al zo zwaar weegen, als zonden van bedryf: vooral wanneer het heil van het verdrukke Israëel word verwaarloost: hier over word *Meros vervloekt*, en een *wee* uitgeroepen over de gerufte te Sion en de zekere op den berg van Samaria, die zig niet bekommeren met de verbrekinge Jofefs. Niet minder word Gods toorn opgewekt; wanneer zyne vyanden, die ten verdere zyn overgegeeven, niet uitgeroeit worden: naar Jerem. 48: 10. *Vervloekt zy, die des HEEREN werk bedrieglyk doet!* dat is traaglyk, zodat hy zyn Meesters last niet voldoe, in het verwoesten der Moabiten: waar van Israëel zelve een naadruklyk voorbeeld uitlevert, welke traag zynde om de Kanaäniten te verdryven of uitteroeyen, daar door dit woord van bestraffinge zig op den hals haalden. *Ik hebbe u uit Egypte opgevoert en u gebragt in 't land -- en gezegt: Ik zal myn verbond met u niet verbreeken in eeuwigheid. En u aangaande, gy zult geen verbond maken met de inwoonderen dezes lands: hunne altaaren zult gy afbreeken. Maar gy zyt myne stem niet gehoorzaam geweest: waarom hebt gy dit gedaan? daarom hebbe Ik ook gezegt: Ik zal hen voor uw aangezichte niet uitdryven: maar zy zullen u aan de zyden zyn, en hunne goden zullen u tot een strik zyn.*

Rigt. 5: 23.
Amos 6: 1, 6.

Kanttek.

zyn. Rig. 2: 1-3. Gelyk hen reeds door Mose bedreigt was: Num. 33: 55, 56. Indien gy de inwoonders des lands niet zult voor uw aangezichte uit de bezittinge verdryven: zo zal het geschieden; dat die gy van hen zult laten overblyven tot doornen zullen zyn in uwe oogen en tot prikkelen in uwe zyden, en zullen u benauwen op het land, daar in gy woond. En het zal geschieden, dat Ik u zal doen, gelyk als Ik hen dagte te doen.

Den zin der woorden dus hebbende toegelicht, gaan we nog de eene en andere zwaarigheid uit den weg ruimen; die iemand zoude kunnen belemmeren. *

Zwaarigheid geopert.

En wel 1. In welk een zin Eliza aan Joas beloven konde; dat hy, vyf of zesmaal slaande, de Syriërs geheel zoude verdaan hebben; daar het hem ten minsten by de uitkomst bleek; dat hy, naar Gods eeuwigen raad, de Syriërs maar driemaal zoude slaan: of zoude de HEERE in dezen van Joas afgehangen hebben en voorgenomen zig te schikken naar de vrymagtige handeling van Israëls Koning? 2. Indien men ondersteld, dat zulk een *Middel wetenschap* Gode onbetaamlyk en Eliza zy onbekend geweest; gelyk men veilig onderstellen mag, als zynde die *scientia media* van een latere uitvindinge; hoe konde dan Eliza zo toornen, daar Joas overeenkomstig Gods raad handelde? Of zoude dit in Eliza wel een onbetaamlyke en zondige toorn zyn geweest? Men kan niet lochenen, of hier doen zig enige zwaarigheden op.

Sic Wolf. h. 1. sed male.

Opgeloft.

Om dezelve weg te nemen, hebben de Uitleggers onderscheidene wegen ingeslagen; met alle welke te onderzoeken wy ons niet ophouden: maar begrypen dit stuk in de volgende stellingen.

ziet vers. 4. en 5.

1. Dat de HEERE aan Eliza heeft geopenbaart; dat Joas de Verlosser van Israël zoude zyn uit de hand der

* Conf. Exercitat. laud. Cl. Marckii h. 1. p. 761 & seqq. *cus ductum in plurimis sequimur.*

der Syriërs; waar van hy Joas een tweevoudig teken zoude geven door een boge en pylen, gelyk gemeld is: teffens dat Hy een verband hadde gelegd tusschen het slaan der pylen tegen de aarde en het slaan der Syriërs; zo menigmaal Joas het eerste verrigtte, zoude het laatste volgen; en wel, zo hy aanhield tot den vyfden of zesden slag, een geheele uitroejing: konnende het wel zyn, dat de HEERE het juiste getal der overwinningen aan den Profet niet hadde ontdekt; gelyk de HEERE niet altoos zynen geheelen raad op eenmaal aan zyne Profeten openbaarde. ziet kap. 20: 1, 5.

2. Eliza, zulk een openbaring hebbende ontfangen, belast den Koning niet alleen een pyl uit den boge te schieten; maar ook met andere pylen op de aarde te slaan; zonder bepalinge, hoe dikwils: waar in een heimelyke hand van Gods Voorzienigheid was.

3. Wanneer nu Joas driemaal slaat en daarop stille staat, ontsteekt de Profet in een heftigen toorne, omdat Joas door zyn ongelove of nalaatigheid de overwinningen deed stille staan en Israëls verlossing onvolkomen liet. En schoon Eliza nu by de uitkomst bemerkte; dat Joas, naar Gods raad, maar driemaal de Syriërs slaan zoude; toort hy egter tegen hem, dewyl Gods raad hem onbekend zynde, hy in dit slaan tot nader orde hadde moeten aanhouden: want niet Gods verborgene maar zyn geopenbaarde wille moet het rigtsnoer van onze handelingen zyn.

Vraagt egter iemand; wat t'Zamenhang 'er zy tusschen het vyf of zes maal slaan met de pylen en een geheele uitroejing der Syriërs, daar geen van beiden gebeuren zoude, gelyk de uitkomst leert? Ik antwoorde: het zelve verband, dat 'er is tusschen de volmaakte onderhouding van de Wet en het Leven: *want Moses beschryft de rechtveerdigheid die uit de Wet is, [zeggende] de mensch die deze dingen doet zal door dezelve leven. Rom. 10: 5.*

en egter kan niemand die doen en leven: het zelve ver-
 Marc. 16: 16. band, dat het Evangeli overal inprent: *Indien gy met
 uwen monde den Heere Jefus zult belyden; en met uw herte
 geloven, dat God Hem uit den dooden opgewekt heeft, zo
 zult gy zalig worden.* Rom. 10: 9. Welk woord voor-
 gehouden word aan allen die onder het Evangeli leven;
 fchoon de meefte zig aan het woord ftooten en onge-
 1 Pet. 2: 8. hoorzaam zyn; waar toe zy ook gezet zyn. Men ver-
 gelyke hier mede het verband tuffen de opheffing van
 Mofes handen en Ifraëls overwinning van Amalek.
 Exod. 17: 11-13. de taal van Elia tot Eliza 2 Kon. 2:
 9, 10. vooral, 't geen hier op nog nader paff, 1 Sam.
 13: 13. *Doe zeide Samuël tot Saul: gy hebt zottelyk ge-
 daan, gy hebt des HEEREN uwes Gods gebod niet gebou-
 den, dat Hy u geboden heeft: want de HEERE zoude nu
 uw ryk over Ifraël bevestigd hebben tot in eenwigheid.*
 ziet nog Pfalm. 81: 14-17.

Blyven 'er ondertuffen nog enige duifterniffen over:
 latenwe liever met Paulus uitroepen; *wie heeft den zin*
 Rom. 11: 34. *des Heeren gekent?* dan datwe God van het fchepfel er-
 gens in zouden afhangelyk maken.

BETOGING. En zo mogenwe, ten besluite, hier in een nieuwe
 proeve opmerken van de geduurzaamheid van Eliza's
 Profetis-ampt tot het einde zyns levens. 't Is waar,
 datwe in de regeeringe van Jehu en Joahas, in een tyd-
 verloop van ontrent 45 jaaren, niets van hem leezen;
 hebbende hy toen mogelyk geene buitengewone bewer-
 kingen des H. Geefts ontfangen; omdat de Hervor-
 ming voor een groot deel in Ifraël gewrogt wierde,
 door het uitroejen van Achabs huis en de Baäliten:
 fchoon zeer gebrekkig; dewyl de goude kalveren van
 Jerobeam niet weggenomen wierden. Egter is 'er niet
 aan te twyffelen; of Eliza hebbe het zync toegebracht,
 om den waren godsdienft te handhaven, het beste van
 de godvrugtige en het heil van Ifraël te bevorderen.

Uit

Uit dien hoofde 1. bezoekt hem Koning Joas op het krankbedde, en weend over hem, als zynen vader en Israëls beschuttinge. 2. Eliza zelve geeft hier een nieuwe proeve van zynen Profeetischen Geest, in de voorzegginge aangaande het slaan der Syriërs, onder zulke tekenen en zinnebeelden, die buiten twyffel een Goddelyke openbaring onderstellen. 3. Waar mede ook de Vervulling nauwkeurig instemt, want *Joas sloeg de Syriërs driemaal, en bragt de steden Israëls weder.* vers. 25.

Zo zienwe deze Lampe in des HEEREN Heiligdom nog een laatste flikkering geven, zo helder als TOEPAS-
SING.
ooit voorheenen. Zo wil Eliza nog werken terwyl het dag is, eer de nacht komt, wanneer niemand werken kan; en zyne laatste woorden voorspellen heil en zege.

In het byzonder mogenwe, uit zyne tale tot Joas gerigt, leeren; dat men tot den einde volharden moet Matt. 24:13.
zal men zalig worden; en hoe de traagheid in het onderbrengen van de geestelyke vyanden, als men het werk ten halven steeken laat, de oorzaak is; dat men die ten halven vermeerere; zodatze eerlang weder opstaan, om het Israël Gods te benauwen en te verdueren.

En och! dat dit een leerzaam onderwys mogte zyn voor Onbekeerden en Bekeerden; om hen te onderrigten, langs welken weg de Verlossing te bekomen is!

Onbekeerde menschen mogen hier uit leeren, langs welken weg zy eerst moeten worden bequaam gemaakt, om de oorlogen des HEEREN te voeren.

't Is waar, zy zyn ook verpligt; om de geestelyke vyanden die hen onderdrukken te slaan; en het zal tot hunnen last blyven, om den duivel te wederstaan, en zonde en wereld te dooden. Maar zy zyn 'er onwillig en onbequaam toe; omdatze geheel onder de magt van hunne geestelyke vyanden zyn, die hen naar hunnen wille gevangen houden. Een onbekeert mensch mag iets verrigten, dat 'er na zweemt: maar het is slegs een

een spiegel-gevegt, daar hy haastelyk uitscheid; zo ras de ontroeringen van zyn geweeten zyn overgegaan en hy zyne overtuigingen heeft weggezondigt. Een overtuigde mag met eenige aanhoudinge en ernst zig op zyne wyze tegen de vyanden verzetten; maar hy arbeid

Hab. 2: 13. ten vuure en alle zyne pogingen in eigene kragten worden verydelt. Alle vermoeyingen dog van natuurlyke menschen, om hunne vyanden te bestryden, zyn flegs als het gespartel van een vastgebondenen, die van de Rigt. 16: 21. Filistynen word heenen geleid om in een gevangenhuis bov. p. 463. te maalen.

Laat zulke arme zielen eerst van *Joas* leeren; uit hunne hoogten en sterkten *uit te gaan* en ootmoedig tot den Meerderen dan Eliza te *komen*: laatze *weenen* voor zyn aangezigte over de naarheid van den zonden-dienst en de overmagt van hunne vyanden, die sterker zyn dan zy: laatze Jesus erkennen als *Israëls wagen en ruiteren*, van den Vader verordend, om gevangene vryheid

Jes. 61: 1. uit te roepen en gebundene opening der gevangenis; Pf. 89: 20. als dien Held, by Wien hulp bestelt is: laatze Hem

smeeken, dat zyne pylen, die scherp zyn, mogen treffen Pf. 45: 6. in 't herte van 's Konings vyanden; dat Hy eerst het ryk der zonde in hen verbreeke, en hen gewillig make, om door bekeeringe en gelove in zyne gemeenschap en Koninkryk over te gaan. Om kort te gaan: laatze eerst in Jesus *krankbeden* de geneezing, en in zyne *dood* het leven voor de ziele zoeken, door den Geest: dan zullenze hun werk vinden in den geestelyken sryd.

Maar deze stoffe raakt nader het Israël naar den Geeste; als hen leerende, hoe zy de oorlogen des HEE- Heb. 12: 3. REN hebben te voeren, en niet te verflauwen nog te bezwyken in den sryd.

Hier hapert het meermaal Gods kinderen. Wanneer zy de eerste verlossing deelagtig worden, zynze doorgaans hertelyk en yverig in den sryd tegen de vyanden, wel-

welker naare heerschappy hen levendig op het herte ligt, en welke zy zelden zonder benauwingen ontworstelen: maar zy verlaten ligtelyk hunne eerste liefde en yver; wanneer de gevoelige aandoeningen zyn overgegaan, verflauwenze wel eens in hunne waakzaamheid en werkzaamheid; dan worden de handen traag en de knyen slap; zodatze met Joas schynen *stille te staan*; als of 'er niets meer in den geestelyken fryd te verrigten ware.

Dit verwekt een regtmatigen toorn en misnoegen in den Heere Jesus; dat zy door hunne agteloosheid en traagheid hunne geestelyke belangens zo schandelyk verwaarlozen, en de vyanden tyd en gelegenheid geven, om hunne kragten weder te vergaderen: dat haald over hen vele Vaderlyke bestraffingen en droevige uitwerksels, reeds aan het oude Israël vertoond: Num. 33: 55, 56. *Maar indien gy de inwoonders des Lands niet zult voor uw aangezichte uit de bezittinge verdryven; zo zal het geschieden, dat die gy van hen zult laten overblyuen tot doornen zullen zyn in uwe oogten, en tot prikkelen in uwe zyden, en zullen u benauwen op het land daar in gy woont.* enz.

Hoe wenschelyk! dat de verlostes des HEEREN dit ernstig ter herte namen, gedagten van waar zy uitgevallen waren, trage handen en slappe knyen weder oprigttten, zig bekeerden en hunne eerste werken dedden, met een hertelyken en aanhoudenden yver!

Hier toe is nodig 1. Dat zy, in navolginge van Israël op de bestraffinge van den Engel des HEEREN, hunne stem opheffen en weenen; of met Joas *weenen voor zyn aangezichte*, met een ootmoedige belydenisse en innige droefheid, die naar God is, werkende een onberouwelyke bekeering tot zaligheid. 2. Hem smeeken; dat Hy als hun *Vader* zig over hen ontferme, gedenkende wat maaksel zy zyn, gedagtig zynde datze stof 13, 14. zyn; en als hun *Heirvorst* en de Heerlykheid van hunne

- Jef. 40: 29, 31. fterkte, den moeden kragt geve en de fterkte vermenigvuldige dien die geene kragten heeft. 3. Daar Hy hen vermaant, de *wapens* weder in de handen te nemen, hebbenze die op te nemen in de gehoorzaamheid des geloofs, en Gods geheele wapenrusting aan te doen, om aan te vallen en af te weeren: want fchoon de **HEERE** zelve voor hen ftryd, hebben zy egter, als 1Sam. 14: 13. Jonathans wapendrager, de vyanden agter Hem te dooden. 4. Met een fmeekend herte, dat Hy *zyne handen* Pfalm. 18: 35-40. *op hen legge*, om hen te zegenen, te onderwyzen en met kragt te omgorden ten ftryde; opdatze kragtig Eph. 6: 10. mogen worden in den Heere en in de fterkte zyner magt. 5. En daar de verzoekers doorgaans op de aarde huisvesten, hebbenze met Joas de *aarde te slaan*, om 1 Joh. 5: 4. de wereld en 't geen in de wereld is te overwinnen: en Joh. 16: 33. dit is de overwinning, die de wereld overwind, namentlyk ons gelove. 6. Inzonderheid, met *alle ge-* Eph. 6: 18. *duurzaamheid* en aanhoudinge in den ftryd: om hen niet flegs driemaal te slaan, maar alle hunne dagen: want daar de vyanden hardnekkig en onvermoeid in hunnen aanval zyn, en telkens hunne kragten hervat- ten; moeten Gods kinderen nooit rekenen gedaan werk te hebben in het ftryden tegen dezelve tot het einde hunnes levens. Daar is dog geen middel, om de vyanden te overwinnen; dan door het zelve werk gedurig te herhalen, onvermoeit de vyanden op te zoeken, hun lift en kragt te onderscheppen, te drukken en te dooden. *Zo dan, myne geliefde broeders, zyt ftantvastig, onbeweeglyk, altyd overvloedig in het werk* 1Kor. 15: 58. *des Heeren; als die weetet, dat uw arbejd niet ydel is in den Heere.* 7. En dit alles gemoedigt in den **HEE-** boven **RE**: want Die met u zyn, zyn meerder, dan die tegen u zyn: uw *Vader* is de ware *Eliza*, de fterke God, by Wien heil is, de *Wagen Israëls* en *zyne ruiteren*.

Langs dezen weg zullen de vyanden by trappen geslagen, agterwaarts gedreeven en verbroken worden, ja zy zullen als gekruifte hunne kragten verliezen.

1. Worden zy hier al niet geheel uitgeroeit, zy zullen egter niet overmogen: de Satan zal onder uwe voeten verplettert worden, de wereld overwonnen en het lichchaam der zonde gedood.

2. Tot dat in de dood des lichchaams de Verlossing volkomen zal zyn: want *Israël word verlost door den HEERE, met een eeuwige verlossinge: gy lieden zult niet beschaamt nog te schande worden tot in alle eeuwigheden.* Jef. 45: 17.

Hier van hebtge alreede onderscheidene Tekenen en onderpanden ontfangen; vooral in den Doop en het H. Avondmaal, als verzegelende tekenen van uwe gemeenschap aan Jesus doop, lyden en dood, zegepralende opstandinge en heerlykheid. Zelve in uwe eerste verlossinge is u een merk en zegel gegeven, dat Hy zyn werk niet ten halven zal laten sbeeken: want *die God is onze zaligheid. Die God is ons een God van volkomene zaligheid, en by den HEERE, den Heere, zyn nitkomsten tegen de dood.* Psal. 68: 20, 21. Zo moogtge uw hoofd op het krankbedde gerust nederleggen met dit vertrouwend woord: *De HEERE zal het voor my voleindigen: uwe goedertierenheid, HEERE, is in eeuwigheid: en laat niet waaren de werken uwer handen.* Pf. 138: 8. Amen.